

AKTUALNO Vprašanje

Dne 22. decembra praznujemo Dan Jugoslovanske ljudske armade. Enote JLA so sestavni del svojega ljudstva, živijo s svojimi ljudmi in tako postajajo prisadavanja in težje ljudstva hkrati tudi njihove težje. Prav gotovo je to edina in najboljša pot k zbljanju in uresničevanju skupnih interesov.

Da to niso samo prazne besede, nam dokazuje pred dnevi zgrajena cesta, ki

povezuje Primorsko z Gorenjsko. To je nov objekt v nadalnjem gospodarskem, še posebej pa turističnem razvoju Slovenije. Prav h gradnji te ceste pa so enote Jugoslovanske ljudske armade prispevale levji delež naporov in zagotovile, da je bila cesta dograjena v tako rekordnem času. Svoje potrebne vaje so tu pripadniki Jugoslovanske ljudske armade združili s koristnim rezultat je bil — dvojni oziroma celo trojni uspeh. To je prva

cesta v Sloveniji, ki so jo pomagale graditi enote JLA.

Morda je prav ob tem dogodku najbolj ustrezen čas, da jim k njihovemu prazniku še enkrat iskreno čestilamo. Hkrati pa želimo in smo prepričani, da bodo v bodoče enote Jugoslovanske ljudske armade še sodelovale pri komunalni izgradnji Gorenjske. Lj.

AKTUALNO Vprašanje

OB DNEVU JLA

V Kranju...

Prireditve v počastitev Dneva Jugoslovanske ljudske armade se v Kranju vrstijo že od 10. decembra dalje. Po večini so to športna tekmovanja med pripadniki JLA, rezervnimi oficirji, vojnim invalidi, člani Šahovskega društva Kranj itd. V soboto, dne 21. decembra bo v Prešernovem gledališču slavnostna akademija, ki ji bo sledila zabava v zgornji dvorani Domu JLA. V nedeljo se bosta pomernili nogometni reprezentanci kranjskega garnizona in Zdravljencev rezervnih oficirjev občine Kranj. Ob 20. uri bo v Domu JLA družabni večer.

... NA JESENICAH

Na Jesenicah pripravljajo v petek, 20. decembra televadno akademijo v dvorani Fizkulturnega doma. V 12 točkah bogatega in pestrega sporeda bodo nastopili cicibanji, pionirji, pionirke, mladinci in mladinke ter orodni televadci TVD Partizan Jesenice. Ta akademija bo osrednja prireditve ob Dnevu JLA na območju jeseniške občine.

... NA BLEDU

Na letošnji praznici Dneva JLA bo poleg domačih recitarjev sodeloval tudi Invalidski pevski zbor iz Ljubljane pod vodstvom Radovana Gobca. Ta obisk bo nedvomno prijetno do-

živetje za blejsko občinstvo, saj bo imelo priliko zbor prvikrat pozdraviti na domačem odru. — Na slovesnosti pred praznikom bo krajenvi odbor ZB Bled razvil tudi svoj prapor. — Po prazniku bo občinski odbor rezervnih oficirjev priredil za aktivne in rezervne oficirje družabni večer.

Na praznik JLA, v nedeljo pa bo zbor rezervnih oficirjev, podoficirjev in mladincev predvojaške vzgoje pred Park hotelom. V patruljnem toku, ki bo takoj za tem, bodo sodelovale ekipe športnih organizacij, rezervnih in aktivnih oficirjev, pripadnikov ljudske milice itd. Garnizija z Bohinjske Bele bo ob tej priliki pripravila na terasi Park hotela razstavo vojaške alpinistične opreme in orožja.

Najboljšim športnikom in šport disciplinam, ki so se v decembrskih tekmovaljih, priprednjih na čast Dnevu JLA najbolje odrezala, bodo po nedeljski srečnosti razdeljene nagrade, diplome in prehodna zastavica. —jb

Razprava o gorenjskem turizmu

Svet za turizem in gostinstvo OLO je v torku razpravljal o poročilu in resoluciji o razvijanju turizma v kranjskem okraju. To poročilo in resolucijo bo svet predložil Okrajnemu ljudskemu odboru, ki bo temu pomembnemu gorenjskemu gospodarskemu področju posvetil eno svojih prihodnjih sej.

V razpravi so člani sveta sodelovali, da je poročilo temeljito, da pa bi kazalo v njem še bolj obravnavati nekatere vprašanja, kakor na primer kadre v turizmu in gostinstvu, bodočo dejavnost turističnih društev, perspektivo »Gorenjskega sejma«, vlogo lova in ribolova v turizmu in podobno.

OB PRAZNIKU V ŠKOFJI LOKI

Priznanja za delo

Skofja Loka, 18. decembra — V okviru prireditve za občinski praznik Škofje Loke je bila danes popoldne v Škofji Loki slavnostna seja ObLO. Potem, ko so počastili padle borce in talce, je predsednik Občinskega odbora SZDL Škofja Loka, Milan Žukelj, prebral predlog političnega in gospodarskega programa, ki naj bo napotilo za delo novega ljudskega odbora v naslednjih štirih letih. Na danšnji seji so sprejeli tudi odlok o priznanju dolgoletnega družbeno pomembnega dela. S tem priznanjem so nagradili zveznega ljudskega poslanca Borisa Zihera, dr. Pavla Blaznika ter društva in organizacije — Zvezdo borcev, TVD Partizan, galsko društvo Škofja Loka in KUD Godešič. V prihodnje bodo ob občinskem prazniku podelitev vali taka priznanja zaslужnim posameznikom, organizacijam in društvom za zasluge pri delu na gospodarskem, političnem, zdravstvenem, kulturno-prosvetnem in telesno-vzgojnem področju.

Lj.

CETAVS GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X, ST. 98 — CENA DIN 10.—

Kranj, 20. decembra 1957

Seja Sveta za kmetijstvo pri OLO Kranj

PRVA STVAR - urediti kmetijska posestva

Bodoče naloge: arondacija • ureditveni načrt • investicijski elaborat

V pondeljek je bila v Kranju prva seja novo izvoljenega okrajnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo. Razprava na tej seji je bila izredno živahnja in zanimiva. Kaže, da se člani sveta zavedajo odgovornih in težkih nalog, ki jih letos čakajo. Razpravljalj so o problematički kmetijskih posestev na Gorenjskem — o zemljiščih, osnovnih sredstvih, investicijah, dolgoletnih nasadih, živini, pridelku, delovni sili, tarifni politiki, prehrani in stanovanjih kmečkih delavcev, računovodske službi in evidenci, ureditvi posestev in delavskem upravljanju na kmetijskih posestvih.

Celotno kmetijsko problematiko na Gorenjskem bo treba letos mnogo bolj spoštovno urejati, če bomo hoteli doseči zadovoljive uspehe. Ena prvih in osnovnih nalog je nedvomno ureditev kmetijskih posestev. Šele urejena kmetijska posestva bodo lahko nudila krepko in nemajno osnovo za nadaljnje delo na vasi.

Na Gorenjskem je 11 kmetijskih posestev, ki imajo 1286,78 ha zemlje splošno ljudskega premoženja, v najemtu pa je imajo 45,23 ha. Od skupne površine, ki jo posestva izkorisčajo, je 39,5% njiv, 0,7 vrtov, 2,2 sadovnjakov, 20,9 travnikov — to je skupaj 63,3% obdelovalnih površin. Razen tega imajo posestva 92,91 hektarov pašnikov, 353,18 ha gozdov, od skupne površine pa je 0,8 ha nerodovitne zemlje.

Nobeno posestvo pa pravzaprav še do danes nima urejenih zemljiščno-knjiničnih zadev, zato obstajajo razlike med dodeljenimi zemljišči in tistimi, ki jih dejansko obdelujejo. Neurejeni zemljiščno-pravni odnosi otežkočajo smotrno izkorisčanje zemlje in onemogočajo popolno evidentno. Zato bo pri bodočem delu treba začeti kar tu — odgovorni upravni organi in uprave posestev bodo morale najprej poskrbeti, da se ti odnos urejijo. To bo hkrati tudi osnova nadaljnji

arondaciji, ki še vedno ni dokončana. Nesmotnost pri dosedanjem delu se kaže tudi pri dajanju zemlje v zakup oziroma jemanju v zakup. Ponekod, na primer v Cerkljah in Škofji Loki, so dali tretjino zemlje v zakup. Vzrok je v neurejenem gospodarjenju. Parcele so še vedno razdeljene in oddaljene med seboj po več kilometrov. Če bi bila zemlja arondirana, bi oddaja zemlje v zakup prav gotovo ne prišla v poštev. Sedanjih pojavi oddaje za kmetijska posestva ne pomenijo gospodarskega napredka. Kmetijska posestva morajo postati jedro celotne kmetijske proizvodnje, zato bi bilo edino prav, da posestva stremijo k temu, da dobijo čimveč zemlje v zakup, ne pa da je celo sama oddajati.

Osnovna sredstva, ki jih imajo kmetijska posestva, so zelo iztrošena, gospodarska poslopja pa neustrešna. Že struktura osnovnih sredstev kaže, da pri takih razmerah ne moremo pričakovati od posestev zavidičnih uspahov. Samo to, da je 63,1% vseh osnovnih sredstev gradbenih objektov, pri čemer pa niso všeč stanovanjska poslopja, nam pokaže kaj čudno razmerje. Upoštevati pa moramo, da so ti gradbeni objekti zastareli, ne-gospodarsko razporejeni in grajeni. Taka struktura osnovnih sredstev je dedičina

preteklosti in posledica nesmotrnega vlaganja investicij. Osnova za delitev investicij mora biti vsekakor proizvodni načrt, vendar tega do sedaj posestva niso sestavljala. Zato so marsikaj gradili, za kar se je kasneje pokazalo, da je ekonomsko popolnoma neutemeljeno tako glede na količino pridelkov kot lokacijo posestva. Vsekakor bomo morali v bodoče investirati vedno z računico v roki, same na osnovi ureditvenega načrta in investicijskega elaborata. Osnova ureditvenega načrta pa naj bo tista poljedelska panoga, ki je za posamezna posestva najbolj rentabilna. Le tako bodo kmetijska posestva lahko postala močne gospodarske organizacije. Veliko breme pa posestva je tudi star inventar, ki ga ne morejo več uporabljati, zaradi visoke ocenitve pa ga tudi prodati ne morejo. Vsekakor se bodo morala vsega tega posestva iznenediti, če bodo hoteli zadihati.

V bodoče bodo morala misljiti posestva tudi na specializacijo. Ponekod se kažejo že prva stremljenja k temu. Do sedaj se je specializiralo samo Kmetijsko posestvo Preddvor, ki ima na večini obdelovalnih površin urejeno sadne plantaze. Živinorejo pa posestvo gojilo, ko bodo nasadi obrodili, samo še kot pomočno panogo. Nekoliko drugačno strukturo proizvodnje ima tudi Vrtnarstvo — ekonomija Kranj, ki ima razen živinorejsko-poljedelske še dva vrtnarska obrata. Od teh je eden specializiran za cvetljarstvo, medtem ko je drugi urejen pretežno za pridelovanje zelenjave in sadik. Vsa ostala kmetijska posestva na območju okraja pa so splošno

na posestva, kjer sta glavni in tudi edini panogi živinoreja in poljedelstvo. Pojavno se je proizvodnja na kmetijskih posestvih povečala letos v primeru z letom 1955 za 50%. Ponekod in v nekaterih vrstah kultur se je pridelek povečal celo za enkrat. Seveda vsa posestva niso uspela izboljšati in povečati pridelek, ponekod pa posestva stagnirala in nazadovala. Kaže, da bodo edino s specializirano proizvodnjo lahko dosegala večje in boljše uspehe. Ponekod se že jasno vidi, v katero smer bodo šla, zato lahko na podlagi dosedanjih izkušenj in prirodnih pogojev nekako sklepamo, da se bo verjetno Kmetijsko posestvo Hrastje v bodoče razvijalo v močno živinorejsko-poljedelsko posestvo. Kmetijsko posestvo Jezersko bo moralo izpopolniti živinorejo, Kmetijsko posestvo Cerkle bo razširil splošnega intenzivnega kmetijstva gojilo jagodičevje itd.

Prav ob letošnjem prideku pa se je pokazalo, da so se posestva premalo zanimala, da bi si pridobila trž. Tudi to bo v bodoče nalogi kmetijskih posestev, ki naj bi skrbela, da bodo trgi industrijskih centrov vedno dobro založeni. Verjetno se bo Kmetijsko posestvo v Zabnici usmerilo na to, da bo oskrbovalo industrijska središča s kmetijskimi prideiki. Vendar naj bi kmetijska posestva nastopala neposredno pred potrošnikom, brez vsakršnih posrednikov, ki samo podražujejo kmetijske pridele. Skratka, težnja posestev po večji proizvodnji naj bi bila združena težnjo po bolj organizirani prodaji.

Lj.

V SLIKI IN BESEDI

Park Svobode pred Sindikalnim domom v Kranju so že začeli preurejati v pravilnico vas — otroški novoletni sejem (levo). To bo veselo na ledenu plošči, s katero bo, seveda če vreme ne bo preveč muhasto, ljubitelje drsanja v Kranju kaj kmalu razveselilo Komunalno podjetje Kranj. Drsalilšči bo v bližini pokojninskega zavoda.



NEJ POSGOVOR

V razvedrilo mi je namizni tenis

Dopadan je v šoli, po kosišu pri šolskih knjigah. Takrat je nisem hotel motiti. Po učenju sem jo videl, kako na igrišču pred II. gimnazijo »nabira« kondicijo. Ko je pretekla nekaj rund, je hitro vzela loparček v roke in že poskakovala za namizno-teniško mizo — tudi zdaj je nisem mogel nadlegovati. Sklenil sem, da jo bom obiskal zvečer na domu.

Ko sem vstopil, je sedela spet pri šolskih knjigah. Oprostil sem se, ker sem jo moral zmotiti pri delu, ona pa mi je rekla: »In če bi hotela narediti vse vaje iz matematike, bi mi za nič drugega ne ostalo časa.«

Skoraj vsak dan tako mine osmošolski Marijani Plutovi iz Kranja, ki je že dalj časa tudi članica državne reprezentance v

namiznem tenisu in tudi republiška prvakinja.

»Koliko časa pa že igrate ping-pong?«, sem jo vprašal.

»Štiri leta je minilo, kar sem prvič udarila z loparčkom belo žogico.«

»Kdo pa vas je navdušil za to igro?«

»Vedno sem imela največje veselje do tenisa, toda takrat se nisem mogla posvetiti temu športu, ker zato v Kranju nì blilo pogojev. Brat pa je že igral ping-pong. Skupno s prijatelji-cami pa smo se potem tudi me odločile za namizni tenis.«

»Kdaj ste dosegli največji uspeh s to majeenco žogico?«

»Za sedaj si štejem, da v nekem mesecu leta 1955, ko sem bila na republiškem prvenstvu kar štirikrat finalistica.«

»Vam je namizni tenis pri učenju kaj v oviro?«

»Prav nič in upam, da bom tudi osm razred končala s prav dobrim uspehom.«

»Kam pa po maturi?«

»Najraje bi študirala tehnično kemijo. Če mi bo pa za namizni tenis zmanjkovalo časa, bom z igranjem prekinila. Sicer mi je ping-pong že danes le v razvedrilo.«

»Kako je potem mogoče, da ves prosti čas izkoristite le za veden teniški trening?«

»Ker mi je le ta v posebno veselje. Saj sem do danes prav zaradi tega videla že skoraj vsa večja mesta Jugoslavije. Bila sem tudi že v Avstriji, zdaj pa pričakujem, da bom konec tega meseca šla v Bolgarijo in kasneje morda tudi na evropsko prvenstvo, ki bo v Madžarski.«

FaBo

TE DNI PO SVETU

△ V tork so se v Parizu sestali zunanj ministri 15 dežel, članic Atlantske zveze. Proučili so več vprašanj od razročitve do sodelovanja na znanstvenem toršču. Njihova naloga je bila, da pravijo gradivo za drugo sejo predsednikov vlad. Ti so se sestali popoldne. Obe seji sta bili za začetki vrat. — DRŽAVI dan atlantske konference je pokazal, da je vojaška in politična kriza zahodnega bloka napotila večino državnikov k zaključku, da je treba z vzhodnim blokom obnoviti pogajanja za zagotovitev miru. Predsednika danske in norveške vlade sta bila zelo odločna in sta napovedala, da ne bosta privolila, da bi zgradili na ozemlju njunih dežel raketna oporišča. Sefi vlad so se sporazumeli, da mora Zahod podvzeti nove napore o razročitvi s Sovjetsko zvezo. Resolucijo o tem vprašanju bodo izdelali zunanj ministri Britanije, Francije, Belgie in Kanade.

△ Predsednik libanonske republike je nedavno zahteval od predsednika ZDA, naj ne obravnavajo nobenih važnih vprašanj glede Bližnjega Vzhoda na pariški konferenci Atlantske zveze, dokler ne bodo končana osebna posvetovanja in dosežen sporazum z vsemi zainteresiranimi deželami. Predsednik Eisenhower je na to poslanico odgovoril, da ZDA ne bodo sprejele nikakršnega sklepa, ki bi kakorkoli škodoval življenjskim koristim kake druge dežele, ne da bi se poprej temeljito posvetovalo s tisto deželo. — Sirski državni minister za informacije Saleh Akil pa je še posebej izjavil, da bi razmestitev ameriških raketnih oporišč v nekaterih arabskih deželah pomenila veliko nevarnost za te in ostale arabske dežele. Arabske dežele nimajo nobenega interesa, da bi posegle v morebitni spopad med Vzhodom in Zahodom.

△ Razmene na Cipru — tako bi dejal nepoučen opazovalec — so se zadnje dni precej spremenile. Izmenjan je bil nameč britanski guverner. Generala Hardinga je zamenjal Hugh Foot. Britanski tisk je spremjal to izmenjavo guvernerjev z zagotovili, da pomeni to dokaz dobre volje Londona in začetek nove dobe, ker da uživa Foot ugled moža liberalnih nazarov. Guverner je z govorom po radiu pozval prebivalce k miru. Vzdic temu pa je gibanje za samoodločbo na Cipru prav zadnje dni oživel. Po vseh večjih mestih so bile protibritanske demonstracije. Grški župani ciprskih občin so sprejeli resolucijo, v kateri terjajo priznanje pravic do samoodločbe in Makariosovo vrnitev. Eoka je izdala več razglasov, v katerih poudarja, da se bodo Cipranci za pravico samoodločbe še nadalje borili — najprej na diplomatskem toršču OZN, če pa to ne bo zaledlo, bodo znova zgrabilci za orožje. — V Nikoziji so znova odredili policijsko uro, na ulicah se je spet pojavila bodeča žica. — Zdaj ima beseda London. Tamkaj menijo, da lahko novi guverner Hugh Foot začne pogajati (z etarnom Makariosom) z več upanja kakor njegov predhodnik general Harding, ki je bil orodje nasilne politike.

△ Djakarta, 18. decembra. — Predsednik vlade Djuanda je na sestanku z novinarji izjavil, da bo Indonezija še nadalje uveljavljala dosedanje politiko napram Nizozemski, če ne bo dosežen noben sporazum o Zahodnem Iranu. O nizozemskem premoženju v Indoneziji bodo odločali pozneje, pri čemer bodo spoštovani mednarodno pravo. Djuanda je očital nekaterim nizozemskim krogom v Indoneziji, da v sedanji krizi niso hoteli privoliti v sodelovanje z vladom in ljudstvom. Zato bo njihovo premoženje prevzela v upravo država. Le-ta pa bo pozneje sklepala o tem, katera podjetja bodo vrnili lastnikom in katera nacionalizirali. Djuanda je tudi dejal, da ni nobena skrivnost, da je vladu že nekaj časa nameravala podržaviti nekatera nizozemska podjetja, tako plinarne in elektrarne. — Vsi doseženi ukrepi v okviru kampanje za osvoboditev Zahodnega Irania niso prizadeli državnega proračuna. Zlate rezerve indonezijske banke, deponirane na Nizozemskem, znašajo 31 milijonov rupij.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNİK / UREJAL UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNİ UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 475, 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOCI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

KAJ SODIMO O...

ZMANJŠEVANJU ZALOG V TRGOVINAH

Tajnik Trgovinske zbornice za okraj Kranj Ivo Šefic: »Po moji sodbi zalog v trgovinah zdaj ne zmanjšujejo, vsaj bistveno ne. Kolikor pa se to dogaja zaradi blagoče se novoletne inventure, je to slabo in negospodarsko, saj trgovine ne morejo doseči tolikšnega prometa, kot bi ga sicer lahko. Ob koncu leta je promet običajno največji in logična posledica tega je, da se zaloge manjšajo in da so inventure ob Novem letu v precej praznih trgovinah.«

Gospodinja Sonja Stepanova: »Ni prvič, da prav v decembri ne dobim v trgovinah tistega, kar želim kupiti. Tako na primer nikjer v Kranju nisem uspel kupiti toplih otroških dočoklen. Povsed so mi ponujali tanke, polete. Celo po elastiko bi skoro morala v Ljubljano. Se marsikaj bi lahko naštelis in zdi se mi, da so to tako vsakdanji predmeti, da jih res ne bi smelo zmanjkati. Za zadnje dni v decembri, ko bodo ljudje dobili denar, sem prepričana, da bo izbira še manjša. Iz previdnosti sem dala na stran za dedka Mraza nekaj denarja že 1. decembra. Dosedanje izkušnje so me pač tako izčuile.«

LJUDJE IN DOGODKI
„VRHUNSKI SESTANEK“

Znamenita pariška palača Chaillot bo danes zaprla vrata za zadnjimi gosti, ki so ta teden zborovali v njenih dvoranah. Oči vsega sveta so bile uprte v dogajanja za temi vrati; nič manj kakor dvatisoč novinarjev, na stotine televizijskih, filmskih in navadnih fotografiskih aparativov je poskušalo ujeti vsako besedo, vsak korak in vsako kretanje udeležencev tega važnega sestanka. Pa je bil res tako važen? Lahko homo presodili, če pogledamo zakaj, kako in s čim so se ukvarjali najvišji predstavniki petnajstih dežel — članic Atlantskega pakta.

Zakaj so se sešli zahodni državniki v Parizu? Ugodni hambrški list »Die Welt« je na dan, ko se je sestanek začel, v svojem uvodniku zapisal: »Atlantska vrhunska konferenca je reakcija na oba sputnika, reakcija na tisti šok, ki ga je preživel zahodni svet zaradi sovjetske premoči vsaj na tem področju... skratka posledica strahu.« Res ni mogoče prezreti, da je bil sovjetski znanstveni uspeh z vsemirske raketami vznemirljivo znamenje, ki je spodbudilo zahodne kroge, da bi pregledali svoje sile in jih okreplili in opremili najnovejšimi uničevalnimi orožji in tako — po malce nerazumljivih besedah ameriškega predsednika Eisenhowera dosegli »da bi bilo ravnotežje vedno na strani zahoda.« To so bili namenji ustavniteljev Atlantskega pakta, ko so sklicali vse članice na posvetovanje v Pariz, in ti nameni so rodili tudi dnevni red sestanka: utrditev močno razmazane enotnosti in okrepitev takojmenovanega »atlantskega obrambnega ščita«.

Pozornost vsega sveta je te dni veljala pariškemu sestanku, toda ne zato, da bi slišali obrabljene blokovske fraze in doneče besede o zahodni obrambni enotnosti. Teh je bilo dovolj že od leta 1949, odkar so pakt ustavili, in svetovna javnost si je jašnem, da z njimi niso pričeli. Nasprotno, problemi, različna mnenja in celo spori med posameznimi članicami so se zadnje čase tako namnožili,

da so opazovalci govorili o njih kot zvezah te zahodne vojaške zvez.

Na konferenco je prišel sam Eisenhower, da bi z razsodnostjo in splošno priljubljenostjo pomagal premestiti nasprotja, skoraj naravnost iz bolniške postelje, toda položaj v Atlantskem paktu je bil tak, da je bilo malo verjetno, če bo imelo njegovo v glavnem samo reprezentativno sodelovanje kaj haska. Na konferenco je namreč za hrbotom ameriškega predsednika stal trdi in nepopularni minister za zunanje zadeve Dulles in njegova podoba je metalna hladno senco na sporazum med članicami in na upanje, da bi neprijetni mednarodni položaj le naletel na trezno presojanje in primereno ravnanje.

In to je bilo tisto, kar je sestovna javnost pričakovala od zbor atlantskih državnikov v Parizu. Povsem očitno je bilo namreč, da je bila obrambna mrzlica zahodnega sveta neutemeljena in nespametna. Ob današnjem napredku znanosti in tehnike pa je bilo tudi za članice Atlantske zveze dokaj dvomljivo, če bi imelo oboroževanje in razglabljanje o atomski obrambi in gradnji raketnih oporišč še kakšen smisel. Norveška in Danska, obe članici pakta, sta se pred kratkim že uprli gradnji strateških postojank na svojih tleh, zdaj pa sta v Parizu predsednik norveške vlade ter danski zunanj minister ponovno potrdila tako stališče. Tudi Adenauer je prišel na pariško zasedanje odločen, da nikakor ne bo sprejel za svojo državo kakih raketnih obveznosti. Organizatorji sestanka so najbrž pričakovali, da bodo »uporniški države med sestankom spremile mnene, posebno še, ker je Eisenhower ob prihodu v Pariz ljubezni prepričeval udeležence o nujnosti atlantskega obrambnega ščita. Toda ušteli so se in vsa Eisenhowera zgovornost in očetovski opominji niso naredili pričakovana vtiša.

Iz točk dnevnega reda na pariškem sestanku je bilo razvidno, da so zadeve zvezne sestanke na sestajanju tako nepremagljiv, da so ga hoče noči morali upoštevati tudi Američani in Angleži, čeprav so prišli v Pariz z menom, da bi za raketo oborožitev pridobili vse članice pakta. Prav tako je bila zahteva po neposrednih razgovorih med Vzhodom in Zahodom tako močna, da je niso mogli izpustiti niti iz razprave niti iz zaključne declaracije. Skratka, vključujoč nasprotnim prizadevanjem so na tem najvažnejšem letošnjem sestanku zahodnega sveta želje za miroljubnim reševanjem sporov dobile bolj kakor kdaj prej svoj obraz in izraz. Jelo Turk.

kratko, vendar zanimivo

KITAJSKA TRGOVINSKA DELEGACIJA OBISKALA »ISKRO«

V pondeljek, 16. decembra je obiskala tovarno »ISKRA« v Kranju kitajska trgovinska delegacija, ki jo je spremljal republiški sekretar za delo tov. Marjan Dular. Goste je sprejel direktor tovarne Silvo Hrašč in jim razkazal posamezne obrate. Zanimali so se zlasti za organizacijo dela in proizvodni plan tovarne. Kitajski gostje so se zadržali v podjetju približno 3 ure. M. D.

NA PIONIRSKEM SEJMU V KRAJNU BODO ZNÍZALI CENE

Park Slobode pred Sindikalnim domom v Kranju bodo tudi

letos preuredili v pravljivo vas, kjer bo 27. decembra ob 6. uri zvezčer odprt otroški noveletni sejem. Zvedeli smo, da bosta trgovini »Potrošnik« in »Kolonia« prodajali pionirjem in ciljanom kekse, bonbone ter podobne stvari po znatno znižanih cenah. Bržkone bodo zgledu teh dveh trgovin sledile tudi ostale.

JESENICANI ZA NOVELETNO JELKO

Kaže, da na Jesenicah letos ne bo tako pestrih prireditve za novoletno jelko, kot so bile v minulih letih. Terenske organizacije bodo pripravile otroške čajanke. Mestno gledališče pa pripravlja otroško igrico

Mladena Širole »Skok, emok in bistroke«. Ni pa program še končno sprejet, kajti v teh dneh razpravljajo o prioravah še terenski odbori SZDL in ostalih organizacij. Vsekakor pa otroci že težko pričakujejo dedka Mraza. — k-

BOHINJCI BODO GOSTOVALI NA KOROŠKEM

Folklorna skupina Turistične društva v Bohinju, ki je zabeležila letos okrog 30 nastopov, se pripravlja na gostovanje po Koroškem v začetku januarja prihodnjega leta. S tem gostovanjem bo skupina vrnila obisk koroški folklorni skupini, ki je sodelovala to jesen na kravjem balu v Bohinju. Plesalci bodo nastopali v nekaterih slovenskih vasih ob Vrbškem jezeru in v Zlinski dolini ter prikazovali vrsto starih slovenskih plesov.

Meseca oktobra letos je na pravila bohinjska folklorna skupina tudi propagandni izlet v Benetke in Trst. Običenj v naših mestih so se plesali v Benetkah v krcali v gondole, oktet pa je zapel nekaj slovenskih narodnih pesmi. Tamkajšnje prebivalstvo je takoj napolnilo Markov trg in jih navdušeno pozdravljalo. Plesalci so v Italiji nastopili v raznih krajih.

VLOM V TRGOVINO V LESCAH

V trgovini Kmetijske zadruge v Lescah so bili prejšnjo soboto presenečeni, ko so prišli v službo. Tačko so videli, da gre za vlam. Po pregledu so ugotovili, da je neznanci odtrgal mrežo na cificu, odstranil visečo ključavnico skladščic in tako prišel v prodajalno. Iz blagajne tekstilnega blaga je odnesel 310.000 dinarjev. To pa mu še ni bilo dovolj, kajti ugotovili so, da je hkrati nabaval tudi štiri kovčke tekstilnega blaga in tako oškodoval trgovino za približno 410.000 dinarjev. Preiskava je v toku. K. M.

naša kronika

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE V BPT

V Bombažni predilnici in tkalcvici v Tržiču si že dlje časa prizadevajo, da bi ustanovili center, kjer bi hitro in dobro usposabljali delavce za delovna mesta. Kaže, da bodo prve dni januarja slavili rojstvo centra, ki je način organiziranje in izobraževanje ne bo potekalo samo v enem osrednjem centru, temveč bodo podobni manjši centri v posameznih obratih. K takemu načinu organiziranju centra sili podjetje način proizvodnje in pogoj delja. Lj.

POSVETOVANJE PREDSTAVNIKOV ZDRUŽENJA JUGOSLOVANSKIH ŽELEZARN

Na Bledu bo v petek, 20. decembra posvetovanje predstavnikov 15 podjetij, članov Združenja jugoslovenskih železarn o preizkušanju železa in jekla. Posvetovanje bo trajalo dva dneva in na dnevnem redu je 10 predavanj. Vsakemu predavanju bo sledila strokovna razprava. Namen posvetovanja je izmenjati izkušnje na področju preizkušanja železa in jekla ter dosegiti medsebojno povezano strokovnjakov posamezni železarn in potrošnikov proizvodov črnejših metalurgij. U.

DOSTOJNA ODDOLŽITEV PADIM BORCEM IN TALEM CAEM NA DOVJEM

Dne 16. decembra 1941 so se prebivalci Dovjega, Mojstrane in Belce dvignili v upor proti okupatorju, kateremu pa je kmalu uspelo izslediti veliko tistih, ki so tisto noč požigali mostove, sodelovali pri napadu na oružniško postajo in graničarsko karavlo ter ostalih sabotažnih akcijah. Končali so v Dragi, Mauttahusen in drugih taboriščih. Kajor že vsa leta, je tudi letos organizacija ZB pripravila ob sodelovanju z ostalimi organizacijami zelo lepo komemoracijo, ki je bila v nedeljo, 15. decembra, pred spomenikom padlim borcem in talcem na Dovjem. Tej je sledila slavnostna akademija, ki se je udeležilo več kot 300 ljudi, med gosti pa tajnik Ljudske skupščine LRS tov. Miha Potocnik. Program je bil zelo bogat, izpolnjen s petjem, recitacijami in slikami — poleg izčrpnega pregleda dogodkov pred šestnajstimi leti. J. S.

CEPLJENJE PROTI OHROMOLOSTI V OBČINAH BLED IN BOHINJ

Prejšnji teden so že drugičrati cepili vse predšolske otroke, ki živijo na območju občin Bled in Bohinj. Obakrat je ta zdravstvena akcija zelo dobro uspela, saj se je priglasilo k cepljenju nad 95 % pričetnih otrok. Pri prvem cepljenju je bilo v občini Bled cepljenih 95,94 % otrok, v Bohinju pa 96,95 %, pri drugem pa bilo v bleški občini od 1001 otrok cepljenih 950, le 28 jih je iz neopravičenih vzrokov izostalo, 23 pa je bilo cepljenih že prej ali pa so bili bolni. V občini Bohinj pa je bilo od 553 otrok cepljenih 554.

Pričujoči rezultati kažejo, kako je zdravstvena vzgoja v zadnjih letih napredovala, in s kakšno resnostjo se je ljudstvo zavzele za to človekoljubno akcijo. Nedvomno pa so uspešnemu poteku cepljenja največ prispevali prav zdravstveni delavci običnih občin. Zlasti dobra je bila organizacija cepljenja po obširnem območju običnih občin, saj so bila urejena cepišča tako, da nikjer ni bilo treba staršem z otroki hoditi predaleč. — Veliko razumevanje pa so pokazala tudi nekatera podjetja, saj so prispevala za cepljivo 1 milijon 792.000 dinarjev na Bledu, v Bohinju pa 290.000 dinarjev.

PREDDVORSKI MLADI ZADRUŽNIKI OBISKUJEJO SOLO

Od srede novembra že traja v Preddvoru potek na Kmetijsko-gospodarski šoli. Obiskujejo jo kar lepo število dekle in fanfov. Poučujejo jih profesorji turizma in osemletke v strokovnjaki. Okrajno zadružne zveze Kranj. Za izobraževanje kažejo mladi zadružnički mnogo volje in prizadevanja. V teh dneh so imeli v Preddvoru tudi občni zbor KUD, v katerem je vključenih precej mladičev. V. A.

Gospodinja Saša Luinova: »V špecijskih trgovinah do sedaj še nisem ničesar pogreš

Kakorkoli se je branil in odtegalo: spoznane, ki se ga je oklenilo danes, mu ni dovolilo, da bi zapet zdrsnil v toge kalupe svojih starih prepričanj. Ni bilo tako, kot tolikočrat doslej. Ni mogel, da bi porajajočo se misel zatrži s kačegoričnim v resnicji, da vse drugače. Ni mogel več, da bi vseko spoznanje, ki bi morao povzročiti spremembo, enostavno zanikal.

Ko se je ob koncu dočega kasarniškega hodnika ustavil, topo zrč v konice svojih škornjev, je vedel, da je končno presekal voz, ki ga je oviral vse doslej.

V mesecu dni bivanja v Armiji se je sicer nabraalo marsikaj, kar je rušilo njegova utrjenja prepričanja, toda še vedno ne toliko, da bi jih zrušilo.

Od doma je odšel s kopico najbolj mučnih predstavkov o življenju v vojašnici. Največ so to povzročili njegov znanci. Sicer je čutil, da je v njihovem priovedovanju dosti zlobe — a verjet je vendarje. In še sama misel, da se bo moral za le-o dni odpovedati vsem svojim osebnim načinom, vsem svojim stremljenjem in pričakovanjem — ga je dražila. Kako tudi ne. Komaj, da se je po končanem dvanaestletnem šolanju dobra usisral v svetu, si utri pot za nadaljnji razvoj, si uredil svoje osebno življenje — že se je moral zopet vsemu odpovedati.

Zakaj?

Ni bil slab človek. V dnu srca je bil zavzet socialist (morda predvsem zaradi vzgoje očeta - delavca) in malomeščanski prah, ki se je nabral na njem med študijem, je hitro zginil. Toda imel je slabost, ki je v Armiji še bolj udarjalna

POZDRAV V VOJAŠNICI

Najprej: prepričanje, da se vsa pisma cenzurajo (dokler ni spoznal, da to ni res, so bila njegova pisma tako smešno toga), potem mišljene, da je starešinski kader zelo malo sposoben in inteligenčen (dokler sam ni doživel popoln polon pri računarskih elementov za topovski ogrej na prednji nagib), dalje predsodek, da kolektiv — zlasti v vojski — le začenja razvoj osebnosti (potem, ko so mu fantje zbrali denar, da je plačal poomiljeno »busolo«, ga je bilo sram kot prvoščaka).

Ali recimo tisto o vodnikih: ničesar človeškega ni hotel videti na njih. Prišel je z občutjem, da so postavljeni le zato, da ponizujejo, priganjajo, kaznujejo.

In še več je bilo takšnega.

Sicer so se njegovi predstavki ob vsakdanjem stiku s pravim življenjem v Armiji vedno bolj rušili. Toda tega ni hotel videti, ni hotel priznati.

V sebi je še vedno glodal: »vse je tako, kot sem si predstavljal!« Glodal vse do tega dne.

Ze pri zajtrku se je po vodu razširila vest, da pride danes njihov komandir (doslej so imeli le dva vodnika, komandir pa je bil nekje na službenem potovanju). To bo prvo srečanje.

V tovariših je lebdele prvo zategnjeno pričakovanje.

Tudi on sam je bil — kljub otepanju — vzemirjen. Ni hočel, da bi kakorkoli razmisljal o prihodu komandirja in pričakoval kaj posebnega.

Njegovo »prepričanje« mu je bilo sveto: prišel bo mrok, tog človeka zategnjeni ramen; pričel bo odsekano zapovedovati o disciplini, o točnosti, o redu, o kaznih; njegov pogled — siv in dolgočasen — bo uprt v praznino nad njim.

»Tovariš kapetan! V svojem govoru blejski mladini pred praznikom JLA ste med drugim povedali tudi nekaj lastnih spominov na 21. in 22. decembra 1941. Ali lahko poveste nekaj o tem tudi našim bralcem?«

»Po močni nemški ofenzivi na ozvobojeno ozemlje ob koncu novembra leta 1941 se je glavnina partizanske vojske izmeknila v Bosni. Naši odredi so se tedaj junaska bojevali. Njihov glavni cilj je bil, osvoboditi nova ozemlja v na dan: bil je velik individualist, trmest, z zelo trhlim odnosom do kolektiva, samozavesten in včasih bolestno občutljiv.

Vse to je bilo več kot dovolj, da si je ustvarili zidove, ki so mu trdovratno preprečevali pravo vojaško občutje, pravo vživetje v službo narodu in domovini.

»Tovariš kapetan! V svojem govoru blejski mladini pred praznikom JLA ste med drugim povedali tudi nekaj lastnih spominov na 21. in 22. decembra 1941. Ali lahko poveste nekaj o tem tudi našim bralcem?«

»Po močni nemški ofenzivi na ozvobojeno ozemlje ob koncu novembra leta 1941 se je glavnina partizanske vojske izmeknila v Bosni. Naši odredi so se tedaj junaska bojevali. Njihov glavni cilj je bil, osvoboditi nova ozemlja v

novimi glavami. Ničesar človeškega ne bo v njegovem obnašanju...«

Potem pa je prišlo tisto, kar je njegova »prepričanja« dokončno zlončilo. Bila je RESNICA. Pozlomila je še zadnje ostanke prinešenih predstavkov:

Komandir je vstopil z naglimi koraki. Bil je še m'ad in gibeck.

»Dragi tovariši! Za teh nekaj mesecev skupno življeno bom jaz vaš komandir. — Upam, da si bomo priatelji!«

Prijatelji?

Ne, tega ni doumel, tega ni hotel doumeti.

Zakaj ne govorji o kaznih?

Potem je komandir pristopil k tovarišem, se z vsakim rokoval in spregovoril nekaj besed o njihovem dosedjanju delu in življenu.

Menili so se o športu — o nogometu. Mnogi tovariši so kar žareli od pričakovanja.

Govorili so o zimi v teh krajih, o zunanjepopolitičnih dočinkih, o matematiki,

Kje je tisti sivi pogled nad glavami? Kje so pretjene o disciplini? Kje zaničljivost?

Ko je prišel komandir do njega, je njegov pogled begal nekje mimo poročnikovih ramen. Nerodno je prožil roko in medio stisnil.

Odgovoril mu je kreplak, odkrit in tovariški stisk komandirjeve roke. S pogledi sta se srečala. Tisti, ki so bili poleg, so vedeli, da bosta dva človeka postala tovariša.

Pri vhodu v vojašnico se je glasno izmenjala straža. Od stopnišča so se čuli koraki tovariša, ki bo tudi njega zamenjal. Za to noč je končal z čuvanjem pušk v hodniku.

Cudno pomirjen je odšel proti spalnici.

Vedel je, da je vse, kar ga je še tlačilo, po-kopan in da bo kmalu prezabileno.

Pozdrav, stisk roke TOVARISA, je povzročil, da je dokončno uspel.

Prič — odkar je v vojski — je ta večer z dopadanjem zrl na dolgo vrsto sijočih škornjev pred spalnicino in z užitkom gledal na skoraj neverjetno ravno razvrščene obleke, kape, opaške, kovike...

Kmalu se je tudi njegovo dihanje zillo s spokojnim hropenjem spečih tovarišev.

A. C.

22. december - DAN JLA

V NEDELJO, 22. DECEMBRA BO MINILO 16 LET, ODKAR JE BILA V OGNU BOJA Z OKUPATORJEM USTANOVLJENA I. PROLETARSKA BRIGADA. NASA ARMADA SE JE RODILA IZ LJUDSTVA IN PRAV ZARADI TEGA JE POSTALA NEPREMAGLJIVA ZA VSE, KI SO STREMELI PO NASILNEM UNI-



JLA je bila in je vedno pripravljena čuvati svobodo miroljubnih ljudi. Z odhodom odreda JLA v Egipt pa je dobila naša vojska v svetu visoko priznanje z neizpodbitno argumentacijo. Na sliki vidite naše vojake med politično uro v Egiptu

CENJU JUGOSLOVANSKIH NARODOV. NJENA POT JE BILA TEŽKA, SLAVNA IN ZMA-GOVITA. PO ZMAGI NAD SOVRAZNIKOM SE JE JUGOSLOVANSKA LJUDSKA ARMADA V DVANAESTIH PIVOJNIH LETIH RAZVILA V TEHNIČNO MODERNO OPREMLJENO OBO-ROŽENO SILO, KI NAM OMOGOČA VAR-



TANKOVSKO DESANTNA GRUPA V AKCIJI

NOST IN NEOVIRAN RAZVOJ NASE SOCIA-LISTIČNE DOMOVINE. JUGOSLOVANSKA LJUDSKA ARMADA JE VSESKOZI KREPKA ZASLOMBA V PRIZADEVANJU ZA OHRA-NITEV SVETOVNEGA MIRU KAKOR TUDI ZA OBRAMBO NASE NEODVISNOSTI. V NJE-NEM NADALJNJEM RAZVOJU JI ŽELIMO SE MNOGO USPEHOV.

Pred 16 leti v rojstnem kraju JLA

Kapetan 1. klase Radovan Delič, aktiven oficir garnizije na Bohinjski Belli, je eden redkih preživelih borcev I. proletarske brigade, ustanovljene 22. decembra 1941. leta v mestu Rudo v Bosni. Poprosil sem ga za kratek razgovor o njegovih spominih na ta pomemben dogodek iz NOV. Sam je namreč prisostvoval slovesnosti ob ustanovitvi te brigade.

»Tovariš kapetan! V svojem govoru blejski mladini pred praznikom JLA ste med drugim povedali tudi nekaj lastnih spominov na 21. in 22. decembra 1941. Ali lahko poveste nekaj o tem tudi našim bralcem?«

»Po močni nemški ofenzivi na ozvobojeno ozemlje ob koncu novembra leta 1941 se je glavnina partizanske vojske izmeknila v Bosni. Naši odredi so se tedaj junaska bojevali. Njihov glavni cilj je bil, osvoboditi nova ozemlja v

Bosni in okrepliti partizanske enote z novim orčajem. Po hudi bitki pri Plevlu so kljub močni propagandi Mihajlovičevih oficirjev dozoreli pogoji za ustanovitev nove, večje vojaške enote, ki bi bila sposobnejša tudi za večje pre-mike in manevriranja. Tako je bila ustanovljena 22. decembra Prva proletarska brigada. Se-stavljali so jo prostovoljci, delavel, žemelje in inšeljenci, skratka, ljudje, ki se niso bili pogledati smrti v obraz. Se dobro se spominjam besed komandanta te brigade tovariša Koče Po-poviča, ki je med drugim dejal:

»O olje v rokah borcov mora biti neprestano vroče ter črno od smodnika in ne bleščete in hladno!«

To komandantovo naročilo so borce I. proletarske brigade tudi vestno uresničevali. -jb

Letos so se odločili, da bodo zgradili vodovod. Vaščani se ukvarjajo predvsem štirih letih porabili okrog 664 s kmetijstvom in gozdarstvom. Po večkratnih razpravah pa so se dali za zidavo stanovanje. Letos na občinskem ljudskem odboru v Medvodah sklenili, da bodo zgradili do te vasi avtomobilsko cesto. Cesta bo speljana ed vasi Vaše, dolga bo cikelj 1,5 km in široka okoli 4 metre. Ker bodo vaščani sami mnogo prispevali k dograditvi ceste s prostovoljnim delom, bo gradnja predvidoma stala okoli enega milijona dinarjev.

-an

IZSLA JE BROŠURA »POSLEDICE TUBERKULOZE V GO-SPODARSTVU SLOVENIJE«

Brošura »Posledice tuberkuloze v gospodarstvu Slovenije« obravnava tuberkulozo kot gospodarski in družbeni problem in je namenjena gospodarstvenikom ter znanstvenim delavcem, da bi le-ti iskali še učinkovitejše metode za preprečevanje te bolezni. Gospodarska škoda pljučne tuberkuloze je precejšnja. Od vseh bolnikov v delovnem razmerju je 38% moških in 62% žensk starih manj kot 30 let. Pri njih se pojavlja po večini sveža obolenja, ki trajajo več let, povzročajo začasno ali trajano invalidnost in se kasneje po-gosto ponavljajo. Stevilo obolenj lahko zmanjšamo v tem občutljivem obdobju le s povečano skrbjo za človeka.

bēležka

NAMESTO PARKA SMETIŠČE

Ob bregovih Bistrice v Kamniku odlagajo vozniki smeti in razne odpadke in spreminjajo v smetišče lepo okolico, ki bi morala biti preurejena v park. Občina je sicer izdala odlok o pre-povedi odlaganja smeti ob strugi reke, vendar bo najbrž treba poseti po strožjih ukrepih.

I. T.

PO ZELJI POTROŠNIKOV

Prodajni oddelek tovarne »Peko« v Tržiču je pred dnevi sklical posvetovanje prodajalcev. Na konferenci, ki je bila v Laškem, so bili prodajalci iz 81 proda-jaln, ki jih ima to podjetje po vseh večjih mestih Jugoslavije.

Pogovorili so se o željah, potrebah in okusih potrošnikov. Zlasti so se pogovorili o pomladanski obutvi. Na konferenci so dobili predlog, ki jim bodo služili za usmeritev proizvodnje po želji potrošnikov. Hkrati so na konferenci pregledali v oceanini številne nove predloge, ki jih bodo imeli na voljo.

Predlagali so tudi, naj bi tovarna »Plamen« skupno s trgovskim podjetjem »Orlovina« zgradila večjo stanovanj. stavbo z lokalami v pritličju.

V Kamni goricu je najbolj žigo problem vodovod. Vodovod so leta 1958 pa upajo, da bodo s prostovoljnim delom in pomočjo podjetij napeljali vodo tudi v Kamni goricu, na Dobravo, Lancovo in Zgornjo Lipnico. Na posvetovanju so se menili tudi o vzpostavitvi avtobusne zvezne na progi Radovljica—Kamna gora—Podnart—Kranj. C. R.

66 MILIJONOV DIN ZA DRUŽBENI STANDARD V SKOFJELOŠKI OBČINI

Za ureditev cest, mostov, javne razsvetljave, gradnjo stanovanj in ureditev drugih objek-

tov so v Skofiji Loka v zadnjih Vaščani se ukvarjajo predvsem štirih letih porabili okrog 664 s kmetijstvom in gozdarstvom.

Po večkratnih razpravah pa so se dali za zidavo stanovanje. Letos na občinskem ljudskem odboru v Medvodah sklenili, da bodo zgradili do te vasi avtomobilsko cesto. Cesta bo speljana ed vasi Vaše, dolga bo cikelj 1,5 km in široka okoli 4 metre.

Ker bodo vaščani sami mnogo prispevali k dograditvi ceste s prostovoljnim delom, bo gradnja predvidoma stala okoli enega milijona dinarjev.

-an

VRATA IN OKNA PO TEKO-ČEM TRAKU

Lesno-industrijsko podjetje Bled, ki skuša prilagoditi svojo dejavnost današnjim potrebam gradbenih industrijev, je že letos v svojem obratu v Gorjeh uvedlo serijsko proizvodnjo vrat. Sedanja zmogljivost je 70 kosov dnevno.

Z izboljšanjem načinov izdelave vrat pa bodo že spomladni povečali zmogljivost na 200 kosov dnevno. Svedea bodo morali uvesti tudi dve izmeni.

V obratu »Tomaž Godec«, v Bohinjski Bistrici pa hkrati pravljajo serijsko proizvodnjo oken, s katero bodo začeli v prihodnjem letu. Dosej so tam izdelovali v glavnem zaboje.

Proizvodnja oken in vrat bo omogočila, da bo podjetje začalo s stavbenim pohištvo gradbenega podjetja, katerim bo to znaten prispevek za hit

Loški razgledi IV

Iz vsebine loškega letopisa

Cetrti knjiga »Loških razgledov« bi moralna iziti že za občinski praznik (18. decembra), toda zamuda v tiskarni je že tako tradicionalna, kot so postali »razgledi« tradicionalni dokument loške preteklosti in sedanjosti, saj stopajo letos že v četrtri letnik. Zamudo ob izidu naj nadomesti ta pregled letošnje vsebine in sodelavcev.

Letošnji letnik se močno razlikuje od prejšnjih:

V RAZDELITVI

Razdelek »Razgledi« se je letos obohatil z vključitvijo snovi iz predvojnega revolucionarnega delovanja in NOB. Ta logična in vsebinska razdelitev je zahtevala ukinitev posebnega oddelka NOB; s tem bo odpadla marsikatera pikra beseda o razmetnosti snovi na različna področja. Sedaj je prvi oddelek »Razgledi« in je razdeljen snovno in kronološko takole: geologija, zgodovina, gospodarska zgodovina, etnologija, umetnostna zgodovina, kulturna zgodovina, sodobni problemi, NOB. Snov iz NOB se nadaljuje še v poslovnom delu, letnik pa zaključujejo kot vedno, poročila in problematika.

V TEŽNI PO OBRAVNAVI OBEH DOLIN

Uredniški odbor, posebno pa glavni urednik Branko Berčič, se je letos posrečno trudil, da bi mimo zunanjih sodelavcev pridobil tudi sodelavce iz Selške in Poljanske doline.

V OPREMI

Dosedanji ovitki so prikazovali dejstje Skofje Loke, letošnji pa, v smislu omnenjene prizadevanja prikazuje Plečnikov spomenik talcem v Selški dolini, opremjen z motivi iz okupacije ter NOB. Opremo je zasnoval arhitekt Tone Mlakar.

Zanimivo je tudi to, da mnogi članki obravnavajo sodobno tematiko in jo zgodovinsko dokumentirajo (izkopavanja, Graben itd.).

Sedaj pa na hitro prelistajmo letošnje branje. Začenja ga Anton Ramovš z »Geološkim sprehom na Lubnik«. Dr. Pavel Blaznik razkriva postanek in zgodovino loškega mestnega obzidja, ki ga restavrirajo že dve leti. Prispevek J. Žontarja o Volbenku Schwarzu, starem loškem bogatašu, odkriva prve strani iz loške gospodarske zgodovine. Gradivo

NOVA KNJIGA

Prejeli smo v oceno

Prof. dr. Vladimir Murko: Josip Resel, Zivljenje in delo. »Vodniki tehniškega muzeja Slovenije«. Zvezek VIII. Izdal Tehniški muzej Slovenije v Ljubljani, 1957. Strani 208 + (IV) 8°



Miklovo Zaloški so v eni prejšnjih sezoni z uspehom uprizorili na odru v Godešiču

utemeljeno, ki pa vendar daje uprizoritelju komedije možnost, da iz doljšega vsakdanja teme ustvari privlačno igro.

In uprizoritev »Skomin« na Jesenicah je bila ravno s te plati zanimiva. Marijan Stare je kot režiser izkoristil vse možnosti, ki mu jih je dajal avtor ter z domiselnimi svetlobnimi, akustičnimi ter mizansenskimi kombinacijami ustvaril lepo, preprljivo igro, tako da je ob tem slabša stran komeda stopila precej v ozadje. Zdi se pa, da je režiserjevo domiselnost, oziroma težnja po originalnosti šla predeleč. Mislim namreč na pogovorni jezik, ki so ga govorili igralci. Stvar je preveč delikatna, da bi bilo mogoče v nekaj stavkih povedati kaj bistvenega o njej; drži pa eno: vsak tak poizkus je preuranjen, če ni predhodno do potankosti preštudiran in če zaradi tega dopušča nihanje med knjižno in dialektično izgovorjavo. Nemogoče pa je — to bodi režiserju v opravičilo — napraviti dobro režijo ter istočasno igralce, vezane na določeno odriskojezikovno tradicijo, pripraviti do tega, da bi bili v novem načinu izgovorjave brezhibni. Za to zadnje bi bil potreben dober, celo pedantan lektor, ki ne bi imel ob pripravljanju uprizoritve drugega posla.

Glavni nosilec dejanja v komediji je knjižni založnik Ri-

chard Sherman, poročen sedem let. Po ženinem in otrokovem odhodu na počitnice ostane sam in slučajno spozna lepo dekle ter ob njej postane nezvest — a samo trenutno; končno se le vrne k ženi in zakonska sreča bo trajala dalje. Težka, komplikirana vloga Shermanna je bila zaupana Bojanu Čebulju, ki je z lahketno, a kljub temu dovolj v problem poglobljeno igro uspel, to pa bolj v samogovorih kot pa v družbi s svojo partnerico Slavo Maroševičevou, ki je z vitalno, temperamentno igro, a z nekoliko premajhno porcio naivnosti predstavljala mlado dekle. Stanislava Geršakova je kot Helen Sherman igrala lepo, umirjeno, poseben tip čudaškega psihologa je ustvaril Jože Tomažič kot dr. Brubačer. Franci Pogačnik je nastopil kot pisatelj Tom Mackenzie, Ivica Koroščeva, Marija Kobenturjeva in Anica Vistrova kot sfantazirane zapeljivke glavnega junaka Sinčka Rickyja, ki je predstavljala Irena Koroščeva. Bogato obložena scena Bojana Čebulja je bila primerno prizorišče dejanju.

Uprižoritelji so s peto letošnjo premiero pokazali iznajdljivost, zlasti v tehničnih pripomočkih ter trdnemu volju, da s požrtvovanjem smiselnim delom ostanejo na dosedanjem umetniški ravni.

Jože Sifrer

Druga premiera v Godešiču...

Dramski sekcija prosvetnega društva »Brata Kržnarja« v Godešiču pri Skofji Loki, je v letošnji sezoni naštudirala že dve igri. Točno so se občinstvu predstavili z veseloigro v treh dejanjih Turške kumare.

Uprižoritev je vzбудila med domačimi in okoliškimi prebivalci presenetljivo zanimanje, zato je bila tudi dvorana zasedena do zadnjega kotička. S to igro so godeški igralci gostovali tudi v Prosvetnem domu v Zabnici, obiskali pa bodo tudi Pirniče pri Medvodah.

... in nekaj misli o uprižoritvi

Vest o uprižoritvi veseloigre »Turške kumare« na odru prosvetnega društva »Brata Kržnarja« v Godešiču, je vsekakor razveseljiva pa samo zato, ker je to

že druga premiera v letošnji sezoni. Uprižoritev utegne biti tudi zgovoren dokaz o požrtvovanjem delu dramske sekcije. Zdaj pa na kratko analizirajmo uprižoritev.

Obisk je bil več kot zadovoljiv, pa tudi govorjanje v Zabnici ni razočaralo. Vsekakor lepa bilanca! Žal pa je moralni uspek, ki ga je dosegla dramska sekcija s to uprižoritvijo, precej dvomljiv. Verjetno pa ne kaže dometi v finančni uspeh te uprižoritve.

Uprižoritev lahko odobravamo kvečjemu kot neovrgljiv dokaz, da nekatere dramske sekcije kljub vsem opozorilom in dobronameri kritiki Sveti Svobod in prosvetnih društev, še vedno segajo po dramskih delih, ki zavoljo zastarele in preživele tematike ne sodijo več v repertoar naših amaterskih gledališč.

Veseloigra »Turške kumare« predstavlja kričec primerek iz vrsti dramske literature,

ki bi jo morali naši igralci - amaterji za vsako ceno odklanjati. O kakršnih kolik vrednotah — dramaturških, etičnih, moralnih, vzgojnih in podobnih, sploh ni govorja. Zgodba je nesmiselna, tekst in situacijska komika skrajno banalna, humor obsežaški...

In vendar — publike se smeji in nagrajuje igralce z viharnimi aplavzi. Publike še vedno ni merilo, s katerim bi mogli vrednotiti dramska dela. Okus publike, zlasti na našem podeželju, je dokaj nerazvit in ne kaže posebnih stremiljenj in želja, po kakšnih višjih dosežkih dramske umetnosti. Igralske družine dajejo — publike sprejemata! Kdo drugi bo torej brusil publikli okus, če ne igralci - amaterji? Vzgoja množič je poglavitna nalog naših prosvetnih društev, česar bi se morale dramske sekcije pri sestavljanju programskega načrta tudi zavedati. V bodoči torek več trezne presoje pri izbirki kvalitetnih dramskih del!

Burka »Turške kumare«, žal, ne opravičuje kulturnega poslanstva, ki naj ga opravlja naša prosvetna društva!

UREDNIŠTVO

filmi, ki jih gledamo

DESIRÉE

Razgibana evropska zgodovinska preteklih stoletij je za Hollywood že od nekdaj zelo privlačna snov, ki jo je moč z različnimi posegi primerno oblikovati v zgodovinske filme. Seveda pa je za to vrst filmske proizvodnje — zgodovinski, kar previsoko donedav naziv. Iz obzirnosti do zgodovine je bolje, da postavimo — »zgodovinski« pod narekovaje, s čemer se bomo izognili očitkom in pomotam. Kaz hočemo — povprečni okus publike zahteva zanimive filmske zgodbe, nepotvrdjena zgodovina pa pogosto ni privlačna. Vendpa — kot rečeno — je moč zgodovino s spretinimi dramaturškimi posegi in s fantazijskimi dodatki napraviti za užitno. Isto velja tudi za razne biografske filme slavnih osebnosti (umetnik), okrog katerih splete scenarij zanimive zgodbice, ki store pravzaprav film užiten.

Tudi kinematski spektakel Foxovih producentov sodi v to filmsko vrst. Prvotna zamisel zgodbe je precej obeta. Za uspeh je »jamčil« sam Napoleon Bonaparte, ki že od nekdaj pomeni dramatičkom, romanopiscem in drugim ustvarjalcem kot objekt, ki je vreden vsega občudovanja in obdelovanja. Filmska

adaptacija romana Annemarie Selinko, pa je pokazala obratno. Pokazalo se je namesto, da roman le ni tako prepričljiva temeljna, da bi lahko rodila še novo umetnostno — film.

Režiser Henry Koster je vsekakor mojster filmske umetnosti, zato mu tudi kakršnih kolik obrtniških spodrljavjev ne moremo očitati. Film je narejen izredno spretno, barvni dosežki so naravnost čudoviti, pač pa je v Marlonu Brandu, ki velja za enega najboljših hollywoodskih igralcev, le pre malo »napoleončine«, to pa je hkrati tudi edini zadržek, da ga v filmu ne moremo obravnavati, kot velikega osvajalca. — Skratka — Marlon Brando je prej slab kot dober Napoleonov surrogat. Igra ostalih igralcev, kjer je treba omeniti predvsem ženske vloge, presegajo povprečje.

Vizuelni učinek vsega filma je sicer čudovit, to je pa končno tudi vse, kar film nudi. — Kakko neki bi Napoleon ocenil film? Verjetno bi se zgrozil nad svojo »zgodovino«.

Film Desiréa pa lahko služi kot imeniten dokaz, kako se zgodovina (v našem primeru hollywoodska), podreja povprečnemu okusu povprečnega gledalca.

„Svoboda“ Stražišče ima uspehe pa tudi težave

Prostori pogoju za uspešno in smotorno delo

DPD »SVOBODA« Stražišče je imela pred dnevi redni letni občni zbor. Na zboru, ki je bil v skoraj polno zasedeni dvorani »Svobode«, so prisotni temeljito pregleddali delo v preteklem letu, in po dokaj izčrpni razpravi sprejeli skele, ki bodo gotovo pripomogli k še uspešnejšemu delu v prihodnji.

Za vrsto let je »Svoboda« iz Stražišča poznana kot ena najbolj delavnih in najuspešnejših »Svobod« na Gorenjskem, kar lahko trdimo tudi za preteklo leto. Njene sekcije: dramska, pevska in balorna so imele več samostojnih nastopov in koncertov, na katerih so pokazale precejšnje kvalitet in napredek v primerjavi s prejšnjimi leti; nič manjši napredki pa sta pokazala tudi tamburaški zbor in šahovska sekcija. Tudi knjižnica ima z dneva v dan več obiskovalcev.

Tako množično in uspešno dejavnost »Svobode« pa je pripisati dejству, da je med člani v pretežni meri zastopana mladina. Prav to pa je zagotovilo, da imajo stražiški Svobodaši pred seboj še lepo bočnost.

Delo, ki ga opravlja stražiška »Svoboda«, pa je še večjega pomena, če pomislimo, s kolikočini temeljami se borijo pri svojem delu. Vsekakor so najbolj pereče vprašanje prostori, v katerih naj bi se mladina zbirala in izvajala na kulturno-prosvetni področju. Večkrat je slišati pripombe na napredki v primerjavi s prejšnjimi leti; nič manjši napredki pa sta pokazala tudi tamburaški zbor in šahovska sekcija. Tudi knjižnica ima z dneva v dan več obiskovalcev.

V prihodnjem letu bo imela »Svoboda« Stražišče vsaj za svoje priredite, predvsem pa za dramsko sekcijo, boljšo pogoje. Končno ji je uspešno obnoviti, in kolikor toliko, po sodobnih principih urediti svetlobni park. Le-ta je bil pri dosedanjih prireditvah ena največjih pomankanljivosti. Zaradi ureditve svetlobnega parka pa ima »Svoboda« v letošnji sezoni tudi nekaj zanude, saj bo imela dramske sekcije prvo premiero šele v soboto, 21. decembra, in sicer mladinsko igrico »Pogumni Tonček«. Pripravljajo pa tudi »Dnevnik Ane Frank« in »Kulturno prireditve v Crni mlaki«.

FaBo

Tretja mladinska razstava na Golniku

Vodstvo mladinske organizacije Golnik je v preteklem tednu pripravilo III. mladinsko razstavo slik. Razstavo so odprli v znak počastitve 15. občinstva USAOJ.

Razstavljeni so štirje mladinci, ena pionirka in sedem pionirjev. Razstava je bila odprtta dva dni in sicer v popoldanskih in večernih urah.

S to razstavo so dosegli svoj namen. Množičnost razstavljenih je presegla pričakovana. Razstavljenih je bilo preko sedemdeset del.

Iz zdrave kritike obiskovalcev je bilo moč razbrati, da je mladinec Drago Gorjan pokazal več lepih del.

Z. S.



Čudežna krpa

Kdaj pa kdaj je dobiti v naših trgovinah tudi uvožene krpe iz umetne snovi. Nekatere prodajo v lepih polivinilnih vrečkah, spet druge v pisanih celofanskih zavitkih. Na ovojih je včasih napisano Vileda, včasih Vlieser, Vlek, Vletl, v bistvu pa so vse enake in zelo sličijo jelenovi koži, le da so različnih velikosti, barv, debelin in oblik. Stanejo pa od 100 do 200 din.

Kej jih s pridom vsestransko uporabljamo, jih lahko imenujemo čudežne krpe.

Pred uporabo krpo samo namocimo v mlacio vodo in dobro ožnemo. Z njo čistimo zamazana okna, vrata, pohištvo, s keramičnimi ploščicami obložene stene, oljnati plesk itd. Ko se umaže, jo v vodi le dobro zmencamo in že lahko nadaljujemo z delom. S takšno čudežno krpo mnogo prej opravimo delo, kot če bi uporabljale navadne krpe. Predmetov namreč ni treba pred čiščenjem obrisati, ker čudežna krpa - pobere ves prah in nesnago, ne da bi puščala za seboj kakršnekoli lise ali ma-

„Pralni stroj - naša največja potreba“

Gospodinjski biro v Kranju posreduje pomoč marsikateri gospodinji, pa tudi številnim samskim tovarišem in tovarnišcam. Vrsti žena, ki zaradi otrok ne ustrežejo v službo, nudi biro priložnostno zaposlitev. S šivanjem se trenutno ukvarja 55 gospodinj. Do sedaj so izdelovalo največ moško perilo, ki ga je bilo prevzel v delo od tovarne »Pletenina« Kranj. Med ženami je za šivanje izredno veliko zanimanje, saj takšno delo lahko opravljajo doma. Biro bo v kratkem dajal v delo na dom tudi moške srajce, ki jih bo prav tako odstopila »Pletenina«. V tem primeru bodo prisile v poštven predvsem kvalificirane moči. Šivanje srajce je namreč bolj natanko in terja več znanja.

V prostorih biroja se vsak dan oglašajo tudi interesentke za čipkarstvo. Tem bo bilo prav tako skušati najti zaposlitev in s »Pletenino« se že dogovarja za prevzem izdelave volnenih čipk. Za ostale stranke prevzema biro v delo tudi posteljivo in osebno perilo ter otroška oblačila. Z nastopom mrzlih dni je vedno več strank, ki prinašajo perilo v

pranje. Med njimi so mnogi samski delavci, pa tudi gospodinje, ki nimajo v tem času kje prati.

Z gospodinjskimi pomočnicami je v biroju najteže. Stalo je zaposlenih 5 ali 6, toda vsak mesec morajo najti vsaj eno novo, ker si ta ali ona raje pošče delo v tovarni. Strankam so kljub pomanjkanju pomočnic doslej še vedno ugodili, ker si pomašajo s priložnostnimi močmi.

Letos je bilo nabavil nov pletilni stroj, sesalec za prah in loščilec. Sesalec in loščilec izposaja strankam, ki se obenih gospodinjskih pripomočkov rade poslušujejo.

V razgovoru z našim sodelavcem je upravnica biroja tov. Stjepanova dejala, da najbolj pogresajo pralnico. Njihova želja je imeti dva pralna stroja, enega zase, drugega za izposo-

janje strankam. Ce bi uspeli nabaviti pralni stroj, potem upajo, da bi vsaj začasno dobili v uporabo tudi pralnico v hiši. O tem bi se seveda morali domeniti s hišnim svetom. Pralnih strojev biro z lastnimi sredstvi ne more kupiti, svojih uslug pa tudi nima namena draže zaračunavati, kajti stranke bi bile očekovane, dobiček pa v tem primeru le malenkosten. Nekaj časa so mislili, da bi se obrnili na podjetja, vendar so to misel opustili, ker dvomijo, da bi na ta način lahko zbrali dovolj denarja. Tov. upravnica je razgovor zaključila z mislio, da bi se vprašanje pralnice dalо najbolje rešiti v okviru stanovanjske skupnosti. Prej ali slep bo le treba prebiti led in začeti delati za uresničitev takšnih koristnih zamisli.

-ey

MODA

Dvodelna volena obleka z moderno skrajšano jopico in ozkim krilom ter elegantna popoldanska obleka iz tanke volenne tkanine v rdeči barvi. — Modni poudarek je na pasu in od vratu odstopajočem vratniku. — V obeh oblekah se boste dobro počutili tudi na zabavnih prireditvah.

deže. Razen tega ne pušča na predmetih vlaken od blaga, zato jih ni treba brisati s suho krpo, niti s papirjem (n. pr. šipe). Ščasoma se impregnacija izrabiti, toda če vodi dodamo za nožev konico terila, opravimo delo prav tako temeljito kot prej. Krpo moramo po vsaki uporabi dobro zmencati, splakniti in posušiti, vendar ne na soncu, ker bi se pokvarila. Tudi poleg vročega štedilnika je ne smemo sušiti. Kdaj pa kdaj jo lahko celo skuhamo v raztopini terila, ali, če tega nimamo, v rahli mlinici. To pa bo popolnoma odveč, če bomo krpo po vsaki uporabi dobro sprali, posušili in spravili.

(Po »sodobnem gospodinjstvu«)



RECEPTI

JEDILNIK

Por s krompirjem
Sirov kolač

Por s krompirjem: por zreli in ga skuhaj v slani vodi. V pomazano kozico deni plasti skuhanega, olupljenega in na rezine rezanega krompirja, plast kuhanege pora, potresi z nasekljano salamo ali kuhano svintino. Čez vse to pa položi še krompirjev rezine. Primereno osoli, polij z nekoliko razredčeno smetano in rumeno zapeci v pečici. Postavi kot samostojno jed na mizo.

Sirov kolač: vzhajano testo: 30 dkg moke, $\frac{1}{2}$ litra mleka, 3 rumenjake, 5 dkg masla, 3 dkg sladkorja, 2 dkg kvesa.

Nadev: $\frac{1}{2}$ litra smetane, $\frac{1}{4}$ kg skute, 5 dkg rozin, limoninska lupinica, 8 dkg sladkorja.

Iz moke, masla, kvesa, mleka, sladkorja, soli in rumenjakov napravi kvasevno testo. Vzhajano načini z nadevom, zvij skupaj in deni ponovno vzhajati. Peci v srednje vroči pečici.

PRAKTIČNI NASVETI

LIMONINE LUPINICE ZA ČAJ IN PECIVO

Limonine in pomarančne lupine prav na tanko obrežemo (sam do belega dela lupine, na drobno sesekljamo ali nastrgamo na streljalniku za hren, naložimo v kozarec, pomešamo s sladkorjem, zaližmo z žganjem ter zavezemo. Pustimo nekaj tednov, da se dišeči snovi izlužijo. Za čaj ali za raznaj pecivo zadostuje že nekaj kapljic, pa dobre okus po limoninih lupinach.

Ali: Limonine olupke sesekljamo, jim primešamo sladkorne sipe, stresemo v kozarček s steklenim pokrovom in shranimo.

Prerezana limona ne plesni in ostane sveža, ako leži prerezana stran na krožniku, na katerega smo kanili nekaj kisa; ali pa limono zavijemo v celofan.

Okna čistimo pozimi, ko rada zmrzujejo, tako da jih zdrgnemo z volenom krpo, povajljavo v suhem modrili. Tudi zanemarjene šipe ostanejo po takem čiščenju zopet čiste in svetle.

Apno na lesu: Apnene madeže odstranimo z lesenišči, da jih zbrisemo s kisom (trdovratne z vročino).

Crnilo na lesu: Madeže odstranimo z lesa najhitreje s citronovo kislino in toplo vodo.

Gumaste gobe čistimo z milinico, jih dobro spremo in posušimo. Večkrat jih za nekaj časa namočimo v mešanicu hipermangana, vode in boraks ali vode in soli, da se temeljito očistijo in razkužijo.

Podplate čevljev ojačimo takole: V $\frac{1}{4}$ litri toplega terpentina raztopimo 5 dkg voska. S tem skrbno namežimo podplate in jih nato posušimo v temperiranem prostoru. Pri segrevanju terpentina pažimo, da se ne bo vnel.



O žabi, ki so jo preliščili

Nekoč je živel debel, črn brenčelj. Se-del je ob mlaki na marjetici in se grel v topih sončnih žarkih. Tedaj priplavlja mimo žabe. Ko zagleda brenčelja na bregu, razsiri oči in sline se ji pocede iz gobca, ko vidi tako dober zalogaj. Žaba pa seveda ni mogla tako kar meni nič tebi nič splezati iz potoka, da bi hlastnila po mastnem prigrizku na marjetici.

»Kaj staviš, da bom hitreje jadrala po vodi kakor ti po zraku?«

»Tego še sama ne verjamē!« je vzliknil brenčelj ponosno in užaljeno hkrati.

»Pa poskusival!« je svetohilinsko predlagala žaba. »Plavala bom vzdol obale proti tistemu belemu kamnu, ti boš pa v tisto smer letel nad menoj. Ampak tuk nad menoj, prosim, da te bom imela pred očmi, ker nimava nobenega razsodnika v bližini.«

»Saj bi bil tudi odveč,« je izjavil brenčelj, svet si zmage.

»Torej pravil je vzliknila žaba in zacepetala od nestrpnosti. »Na tri se začne! Sedaj bom štela — pridi brž k meni na obrežje! Torej velja: Ena... dve...«

Tedaj pa vzliknila marjetica, ki je že zdavnaj uganiila, za kaj v resnici gre: »Štoklja prihaja!«

JAZBEČAR in MAČKA



Ko bi samo poskusila, da bi se kako približala svojemu plenu, bi vsekakor budnega in previdnega brenčelja opozorila na nevarnost, da bi odletel. Zato se je odločila za zvijačo.

»Kvak! Kvak!« je zaklicala, ko je počasi vesila proti bregu. »Dober dan! Dobr dan! Ti se mi zdiš pa lenuh, ljubi moj brenčelj!«

»Kaj pa te to briga?« je brenčelj zavrenčel in nezaupno pogledal žabo.

»No, no!« je zakvakala žaba. »Nisem tako misila. Ti si vendar izvrsten letalec!«

»Da, da, leteti znam!« je rekel brenčelj, ki mu je laskala ta hinavšča hvala in razširil je krilca, da so se zalesketala v soncu.

»Jaz znam plavati!« se je pobahala ža-

ba. »Kaj staviš, da bom hitreje jadrala po vodi kakor ti po zraku?«

»Neunma gos,« je nahrulli marjetico. »Čemu si pravzaprav na svetu? Brez kosti postajati okrog in plasti ljudi ter jim kvariti veselje — to to znaš! Hudo užaljen je odletel. Marjetica pa je pogledala proti soncu, ki je pomežniknilo. Oba sta pa vso stvar bolje razumela, kakor debeli, neumni, nehvaležni brenčelj.

Brenčelj pa vsega tega ni razumel.

»Neunma gos,« je nahrulli marjetico. »Čemu si pravzaprav na svetu? Brez kosti postajati okrog in plasti ljudi ter jim kvariti veselje — to to znaš! Hudo užaljen je odletel. Marjetica pa je pogledala proti soncu, ki je pomežniknilo. Oba sta pa vso stvar bolje razumela, kakor debeli, neumni, nehvaležni brenčelj.

Komaj je marjetica to spregovorila, je že naredilo »plumps« in žaba se je potopila v najglobljo vodo. Brenčelj je že bil razpel krila in je pravkar hotel odleteti v gotovo smrt, sedaj pa se je ustavil in gledal naokrog — vendar o štokljih ni bilo nobenega sledu. Saj ta je bila daleč, tam daleč zunaj na travnikih. Marjetica je le hotela pregnati laskavo žabo, ker ji je bilo žal lahkovergnega, debelega brenčelja.

Brenčelj pa vsega tega ni razumel.

»Neunma gos,« je nahrulli marjetico. »Čemu si pravzaprav na svetu? Brez kosti postajati okrog in plasti ljudi ter jim kvariti veselje — to to znaš! Hudo užaljen je odletel. Marjetica pa je pogledala proti soncu, ki je pomežniknilo. Oba sta pa vso stvar bolje razumela, kakor debeli, neumni, nehvaležni brenčelj.

Brenčelj pa vsega tega ni razumel.

»Neunma gos,« je nahrulli marjetico. »Čemu si pravzaprav na svetu? Brez kosti postajati okrog in plasti ljudi ter jim kvariti veselje — to to znaš! Hudo užaljen je odletel. Marjetica pa je pogledala proti soncu, ki je pomežniknilo. Oba sta pa vso stvar bolje razumela, kakor debeli, neumni, nehvaležni brenčelj.

Brenčelj pa vsega tega ni razumel.

»Neunma gos,« je nahrulli marjetico. »Čemu si pravzaprav na svetu? Brez kosti postajati okrog in plasti ljudi ter jim kvariti veselje — to to znaš! Hudo užaljen je odletel. Marjetica pa je pogledala proti soncu, ki je pomežniknilo. Oba sta pa vso stvar bolje razumela, kakor debeli, neumni, nehvaležni brenčelj.

Brenčelj pa vsega tega ni razumel.

»Neunma gos,« je nahrulli marjetico. »Čemu si pravzaprav na svetu? Brez kosti postajati okrog in plasti ljudi ter jim kvariti veselje — to to znaš! Hudo užaljen je odletel. Marjetica pa je pogledala proti soncu, ki je pomežniknilo. Oba sta pa vso stvar bolje razumela, kakor debeli, neumni, nehvaležni brenčelj.

Brenčelj pa vsega tega ni razumel.

»Neunma gos,« je nahrulli marjetico. »Čemu si pravzaprav na svetu? Brez kosti postajati okrog in plasti ljudi ter jim kvariti veselje — to to znaš! Hudo užaljen je odletel. Marjetica pa je pogledala proti soncu, ki je pomežniknilo. Oba sta pa vso stvar bolje razumela, kakor debeli, neumni, nehvaležni brenčelj.

Brenčelj pa vsega tega ni razumel.

»Neunma gos,« je nahrulli marjetico. »Čemu si pravzaprav na svetu? Brez kosti postajati okrog in plasti ljudi ter jim kvariti veselje — to to znaš! Hudo užaljen je odletel. Marjetica pa je pogledala proti soncu, ki je pomežniknilo. Oba sta pa vso stvar bolje razumela, kakor debeli, neumni, nehvaležni brenčelj.

Brenčelj pa vsega tega ni razumel.

»Neunma gos,« je nahrulli marjetico. »Čemu si pravzaprav na svetu? Brez kosti postajati okrog in plasti ljudi ter jim kvariti veselje — to to znaš! Hudo užaljen je odletel. Marjetica pa je pogledala proti soncu, ki je pomežniknilo. Oba sta pa vso stvar bolje razumela, kakor debeli, neumni, nehvaležni brenčelj.

Brenčelj pa vsega tega ni razumel.

»Neunma gos,« je nahrulli marjetico. »Čemu si pravzaprav na svetu? Brez kosti postajati okrog in plasti ljudi ter jim kvariti veselje — to to znaš! Hudo užaljen je odletel. Marjetica pa je pogledala proti soncu, ki je pomežniknilo. Oba sta pa vso stvar bolje razumela, kakor debeli, neumni, nehvaležni brenčelj.

Brenčelj pa vsega tega ni razumel.

»Neunma gos,« je nahrulli marjetico. »Čemu si pravzaprav na svetu? Brez kosti postajati okrog in plasti ljudi ter jim kvariti veselje — to to znaš! Hudo užaljen je odlet

Ob 5. občinskem prazniku Škofje Loka, iskreno čestita vsem občanom delovni kolektiv podjetja

„TRANSTURIST“

Občani Škofje Loke letos že petič praznujejo svoj občinski praznik. Prav v tem tednu se spominjajo velikega dogodka, ki se je dogodil 21. 12. 1941. leta, ko so v nemške uniforme preoblečeni partizani pred očmi gestapocev osvobodili iz sodnih zaporov svoje tovariste.

Da bi letošnji praznik dostenjejše praznili, so se občani skrbno pripravili na vrsto prireditev, predvsem pa se z vsemi silami prizadevali pri svojem delu. Prav gotovo pa je bila osrednja prireditev v tednu praznovanja otvoritev nove avtobusne postaje, ki pomeni istočasno največji uspeh še stiri leta obstoječega podjetja »TRANSTURIST« iz Škofje Loke.

OD »TURISTIČNE PISARNE« DO PODJETJA »TRANSTURIST« ŠKOFJA LOKA

Turistično društvo iz Škofje Loke je že vrsto let zelo delavno. 1952. leta je ustanovilo tudi »turistično pisarno«, ki naj bi nudila potnikom, izletnikom in turistom vse potrebne podatke. Z razvojem industrije in turizma in seveda z dejavnostjo »turistične pisarne«, predvsem pa zaradi potreb po prometnih zvezah s Selško in Poljansko dolino, je bilo 1953. leta po decentralizaciji SAP ustanovljeno podjetje »Avtopromet« Škofja Loka. Takrat novo podjetje v Škofji Luki je imelo le 3 avtobuse, ki so bili že več kot napol izrabljene. Zato se je podjetje že naslednje leto združilo z zadružnim podjetjem »Zadružna spedition« in preimenovalo v »TRANSTURIST« Škofja Loka. Tako pravzaprav

PO STIRIH LETIH OBSTOJA JE »TRANSTURIST« ŠKOFJA LOKA ZGRADILO NAJLEPŠO POSTAJO V SLOVENIJI

Količen razvoj je napravilo podjetje »TRANSTURIST« od ustanovitve do danes, nam lahko najbolje ilustrirajo števil-



Koliko časa bo avtobus uporaben za premet v precejšnji meri zavisi od šoferja. Za vzgled kako je avtobus treba čuvati je lahko vsem tov. Franc Tavčar, ki je bil že tudi odlikovan z medaljo dela

te. V letu 1954 je podjetje prepeljalo 1.284.000 potnikov, medtem ko jih je v letošnjem letu že do konca meseca novembra 12.890.000 potnikov. Prav tako je podjetje povečalo tudi blagovni promet, in sicer je za isto časovno razdobje takšno razmerje: 282.000 tkm : 539.000 tkm. Razumljivo je, da so zadnje številke vedje primerjavi s prvim letom zaradi tega, ter podjetje danes razpolaga z več prevoznimi sredstvi in ker je tudi delovni kolektiv mnogo večji. Podjetje ima danes 10 avtobusov, ki prevozi dnevno skupno 2.200 km in 11 tovornjakov. Od prvotnih teh starih prog (Ziri—Ljubljana, Zeleznički—Kranj in Škofja Loka—Kolodvor) pa je podjetje »TRANSTURIST« razširilo voje prometne zveze še med: Škofja Loka—Kranj, Škofja Loka—Ljubljana, Cerkno—Ljubljana, Besnica—Kranj—Zbilje—Ljubljana, Cerknje—Kranj, Kamnik—Kranj, Bled—Jesenice, Bistrica—Jesenice, Begunje—Jesenice, Podnart—Jesenice, Ribno—Begunje—Radovljica, Žirovnica—Begunje—Radovljica, Kranj—Jesenice in Begunje—Leše. Precej od teh prometnih zvez je namenjen izključno prevozu delavcev. S šestimi avtobusi pa podjetje oskrbuje prevoz delavcev jeanske Železarne.

Kljud tolikemu razvoju podjetja in seveda tudi zaradi vsak dan večjih potreb po prometnih zvezah in prevozu blaga pa delovni kolektiv, ki šteje danes 67 članov (ob ustanovitvi podjetja jih je bilo le 7) stremi za povečanjem novih zvez, ki bodo tudi udobnejše, predvsem

Škofja Loka



Drug za drugim avtobusi prihajajo in odhajajo. Tako je vsak dan pred novo avtobusno postajo v Škofji Luki.

na Gorenjskem. Razen tega pa predvidijo, da bo podjetje že v prihodnjem letu uspelo vzdrževati stalne zveze z morjem (Opatijo, Crikvenico ali Koprom).

Dejavnost podjetja »TRANSTURIST« pa je že dalj časa narekovala potrebo po ustrezni avtobusni postaji. Po večletnem prizadevanju je delovnemu kolektivu prav v tem letu uspelo rešiti tudi to vprašanje — preteklo nedeljo je bila že otvoritev nove avtobusne postaje, pred katero se zdaj vsak dan ustavi najmanj 70 avtobusov s potniki.

S pridobitvijo nove avtobusne postaje pa je podjetje imenja, da bo odslej naprej v Škofji Luki še laže pospeševalo in razvijalo turizem. Namreč doslej v Škofji Luki niso imeli primerrega gostinskega obrata za turiste. Nova avtobusna postaja pa ima tudi prijetno in dokaj veliko restavracijo. Prav zaradi tega bo podjetje »TRANSTURIST« še laže ustreglo željam domačih in tujih turistov, ki se često kaj radi ustavlajo v tem predelu Gorenjske.

Delovni kolektiv podjetja »TRANSTURIST« Škofja Loka se zaveda svojih uspehov, ki jih je dosegel v teh štirih letih, med katerimi je prav gotovo največji uspeh nova avtobusna postaja, kar pa ga ne bo uspavalo, temveč mu bodo dajali prav ti uspehi še več delovnega poleta v prihodnosti.

**Čestit am delovnega kolektiva
»TRANSTURIST« Škofja Loka
se ob občinskem prazniku
Ločanov pridružujejo:**

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR ŠKOFJA LOKA
OBČINSKI KOMITE ZKS ŠKOFJA LOKA
OBČINSKI ODBOR SZDL ŠKOFJA LOKA
OBČINSKI KOMITE LMS ŠKOFJA LOKA
OBČINSKI ODBOR ZB ŠKOFJA LOKA

»SESIR« — tovarna klebukov
SKOFJA LOKA
GORENJSKA PREDILNICA
SKOFJA LOKA

»MOTOR« — električni in hladilni stroji,
gasilska oprema SKOFJA LOKA
»JELOVICA« medzadržavni lesni kombinat
SKOFJA LOKA

»ODEJA« tovarna prešihtih odel
SKOFJA LOKA
Trgovsko podjetje »LUBNIK«
SKOFJA LOKA

STROJNO PODJETJE ŠKOFJA LOKA
SLIKOPLESKARSTVO ŠKOFJA LOKA
»ELRA« elektro - radio obrtna delavnica
SKOFJA LOKA

MLINSKO PODJETJE ŠKOFJA LOKA
MESNINA ŠKOFJA LOKA
»KROJ« ūivalnica ŠKOFJA LOKA
OBRTNO KOVINSKO PODJETJE
ŠKOFJA LOKA

KOMUNALNO PODJETJE
ŠKOFJA LOKA
Gradbeno podjetje »TEHNIK«
SKOFJA LOKA

Veletrgovina »LOKA« ŠKOFJA LOKA
ZELEZNINA ŠKOFJA LOKA
Restavracija »KRONA« ŠKOFJA LOKA
Gostilna »PRI KOLODVORU«
ŠKOFJA LOKA

KMETIJSKA ZADRUGA ŠKOFJA LOKA
KMETIJSKA ZADRUGA TRATA
KMETIJSKA ZADRUGA ZMINEC
KMETIJSKA ZADRUGA LOG
MESARSKO PODJETJE OZZ
ŠKOFJA LOKA

»GRADIS« ŠKOFJA LOKA
PILARNA RETEČE
KOMUNALNA BANKA ŠKOFJA LOKA
ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA ŠKOFJA LOKA

z željo, da bi imeli občani
o prihodnosti še več delovnih
uspehov!



Podobnik Pavle, predsednik DS podjetja »TRANSTURIST« z velikim prizadevanjem opravlja dolžnost, ki mu jo je povrnil delovni kolektiv.

lahko še z letom 1954 govorimo, da je v Škofji Luki podjetje, ki se v pravem smislu besede ukvarja s prometom: prevoz potnikov, turistov in raznega blaga,



VIGENCI 94
ROMANINSTRUMENTI
PRVEGA
SATELITA

Sedela sta in čakala. Včasih so se zgoraj odprla vrata in do njiju je prišel Anin glas, tuj, neznanški. Miklavž je nenašel globoko vzdihnil:

„Ce bo umrla...“

„Kaj pa govorite?“ ga je ostro zavrnil Aleš. Njegov lepi, mladi obraz je bil čisto spremenjen od strahu.

„Tvoja mati je tudi umrla,“ je neizprosno dejal Miklavž.

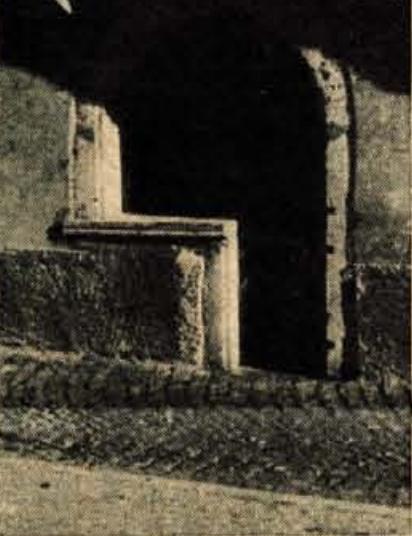
„Ana ne bo, ne!“ je pribil Aleš, kakor bi jo hotel rešiti s svojo voljo.

„Zadnje čase nismo bili z njo, kakor bi morali biti,“ je spet rekel Miklavž.

Aleš je molče brskal po pepelu. Cigaretu mu je ugasnila, ni si je nažgal znova. Mimo njegovih oči so se vrstile podobe, dolg niz spominov na Ano. — Ana zajema vodo in om se je drži za krilo, Ana odhaja na trg in om ji vrže kepo snega v hrbot... In nestrupo pričakovanje vsakokrat, kadar se je odpeljala v Kranj ali Radovljico, ker je vedel, da mu bo prinesla lecta. In... Toliko je bilo spominov, da se je kar utapljal v njih. Zadnje leto je sestro včasih preziral, kdaj pa kdaj jo je celo sovražil zaradi Dominika. Zdaj je vedel: Iz ljubezni jo je sovražil! Zato, ker je šla za Dominikom, ker se je odtrgala od svojih! Ko je stric omenil, da niso bili z njo, kakor bi bili morali biti, bi bil veliki fant najraje glasno zanjokal.

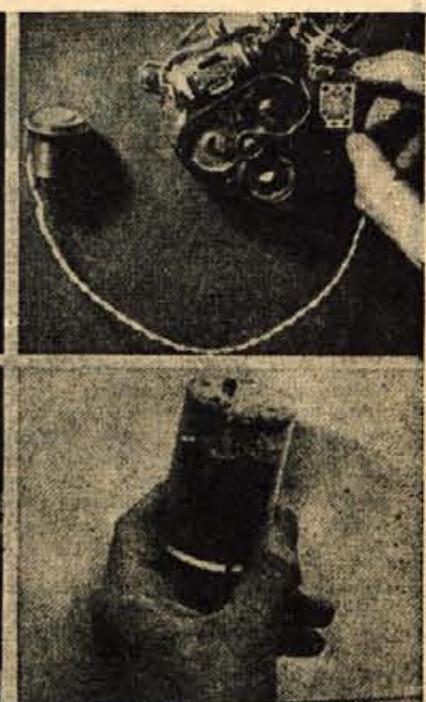
V Škofiji Loki so odkrili portal cehovske trgovine

Ko je podjetje »Šešir« v Škofiji Loki urejalo nekatere svoje prostore, so v hiši na Spodnjem trgu št. 5 slučajno odkrili portal srednjeveške cehovske trgovine, ki ga prikazuje fotografija. Na lev strani je bila izložba, na desni pa ozka



vrata. Podjetje »Šešir« je pokazalo vse razumevanje za pomembno najdbo. To je zdaj edini primerek portala cehovske trgovine v Škofiji Loki. Tak portal so odkrili že pri neki drugi hiši, ki pa so ga Nemci med okupacijo uničili. Nekateri najstarejši Skofjeločanci pa se spominjajo že enega ali dveh takih portalov v mestu, ki pa sta menda zazidana.

ISLANDSKI PONJI V NEVARNOSTI
Otok Island je znan kot dežela ponjev, majhnih islandskih konjičkov, ki so izredno krepke konstitucije. Toda idilično vzgajanje teh konjičkov, katere po svetu, odkar je avtomobil tako neusmiljeno pregnal konje s cest, vedno manj kupujejo, je zdaj ogroženo zaradi prevelikega prirastka. Zdaj imajo na Islandu približno 65.000 takšnih ponjev — tako je letni prirastek prevelik, da bi ga na revnem otoku lahko preredili čez zimo. Zato morajo vsako jesen prodati



ZA RAZVEDRILLO

MLADOSTNE ZELJE

Pri polici dobre kapljice sta se pogovarjala dva upokojenca. Pa vpraša prvi: »Ali se ti je v življenju uresničilo dosti mladostnih želja?«

»Sam ena,« odgovori drugi.

»Katera?«

»Kadar so mi v otroških letih umivali glavo, sem si zmeraj želel, da bi bil brez las,« žalostno pripomni drugi.



Posel gre vedno slabše... če bo šlo tako še naprej, se bo pokazalo, da imam davek pravilen!

približno 5000 teh ponjev, mesarjem, ki nato njihovo mesto izvajajo v Evropo. V Evropi pa so se zbrali prijatelji teh ponjev, da bi jih rešili pred množičnim klanjem. S posebno organizacijo upajo rešiti problem prevoza živilih ponjev z Islanda v Evropo, kjer naj bi jih prodajali po isti ceni, kot jih kupujejo na Islandu mesarji. V ta namen so pokrenili široko kampanjo med prijatelji konj, naj kupujejo ponje, ki ne potrebujejo čez zimo hleva in tudi pojedo le malo krme.

položi obe vejici v dva majcena razporaka na ustrem nebesu. V tistih dveh razporkah pa se nahajajo skrajni končki živca za okus in za vonj in ti fini končki živcev »telegrafirajo« v možgane, na kakšno oskuso ali kakšno neokusno stvar je zadel ježiček in kakšnega duha je dotična stvar.

Od nosne konice pa do konca repa je kače telo pokrito z luskami in to tako brez vsake razpokane, da se luske vlečejo čez oči, samo s to razliko od drugih lusk, da so one prek oči čisto prozorne.

Kako pa se kače premika? Plazi se, boste rekli. Da, toda kako? Hrbtna vretenca so spojena med seboj s pravimi pravcatimi krogličnimi zglobi. Vsakemu vretencu pa je pritaknjeno par reber. (Nekatere kače jih imajo nad tristo). Nič nima oči kot mačke z navpičnimi zénicami.

In jezik kače? Čudovit organ je to, ki služi kači ne samo kot silno občutljiva »roka«, s katero raho otiplje vsako stvarco, s katero pride v dotik, temveč ji je tudi »nos«. Zakaj pa kače moli kar naprej svoj ježiček iz gobca in ga spet skrije? Kačji ježiček je, kot vam je znan, razcepljen v dvoje tankih vejc. Na te vejice vjame kače in zraka, zemlje ali vode silno drobocene delce. Tako drobocene, da jih s prostim očesom sploh ne vidimo. Ko potegne kače ježiček vase,

Zanimivosti

SE ZA STO MILIJONOV SVETLOBNIH LET DALJE

V Sovjetski zvezzi so dokončali graditev velikega radioteleskopa, ki je največji in obenem najmočnejši na svetu. Dolg je 130 metrov in ima nad 400 kvadratnih metrov sprejemne površine. Kot je znano, uporablja radioteleskope za sprejemanje elektromagnetskih valov, ki jih oddajajo številne zvezde. Na podlagi teh »poročil« iz vesolja si skušajo znanstveniki zgraditi slike o njegovih prostornosti. Nov sovjetski radioteleskop jim bo omogočil pogled za sto milijonov svetl. let dalje kot doslej.

SVETILA BO 100 LET

Pred nekaj dnevi so v eksperimentalnem laboratoriju velikega ameriškega podjetja General Electric pričeli električno žarnico, ki bo po mnenju strokovnjakov svetila nepretrgoma najmanj 100 let. Zarnica je po obliki in velikosti popolnoma enaka prvi Edisonovi žarnici, ki je gorela le 40 ur. Seveda je izdelana iz posem drugačnega materiala. Nova žarnica ne prihaja v poštev za široko potrošnjo, ker porabi preveč električnega toka. Zato bo slejkojprej ostala le tehnična zanimivost.

UMETNO SONCE

Sovjetski profesor Babat napoveduje, da bodo sledila umetna lumeni lunam umetna — sonca. To bodo posebne atomske naprave, ki bodo razvijale toploto več milijonov stopinj. Krožile bodo po določeni poti okrog Zemlje in ogrevale določeno področje. Po računih omenjenega profesarja bi zadostovalo okrog 25 kilogramov vodika, da bi tako umetno sonce lahko svetilo in gredlo okrog 200 let.

se zdi kot da naenkrat koraka na stotine nog v najlepši skladnosti. Ce hoče kača prav naglo naprej, se zvija sem in tja in poišče na ta način vse vzbokane zemlje. S svojimi bistriimi očmi najde vsako, najmanjšo hrapavost na tleh in jo nadvise spremetno izrabiti, da se vanjo upre. Ce pa še to ne zadostuje, potem sunce večkrat z glavo naprej, jo pritisne ob tla in potegne za njo vse telo.

Mnogo je kač, ki so izredne akrobatinje. Plezajo tako izborne, da se morejo po vrhovih grmovja premikati prav takoj kot po tleh. Kača plezalka leže po drevesnem deblu, popolnoma navpičnem, samo na ta način, da se opira s svojo spodnjo stranjo telesa na drevesno skorjo.

Nekatere kače vrste kote žive mladične in to v velikem številu — do 80. Drugi vrste pa ležijo jajca kot kure, le da kačja jajca niso obdana s trdo, apnenčasto lupino, temveč s pergamentno kožico, ki je raztezljiva. Iz jajca se izvali mladiči včasih v nekaj dneh, včasih pa čez nekaj mesecev. Mlada kačica se izkoplje iz jajca tako kot piše. Pri streljenih vrstah imajo mladiči takoj svoje orožje, in ga zna tudi takoj uporabljati. V prvem letu življenja zraste kača do dvojne dolžine, v drugem letu celo do trojne, pozneje pa hitrost rasti pojenja, popolnoma pa ne preneha nikoli.

Kače, kakršne so v resnici

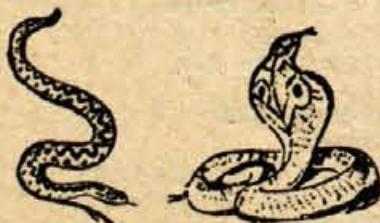
violetne sončne žarke ter tako zviša ostrost vida. Želodec imajo tako krepak, da prebavijo celo kosti.

Prav nič čudno ni tedaj, če je zaradi teh in takih čudovitih lastnosti razširjenih o kačah toliko neverjetnih pripovedi in basni.

Tako ni res, da so kače služaste. Nasproti! Njihovo telo je popolnoma suho in zelo snažno. Nobena kača nima želodec, nobena se ne »vali« naprej kot obroč, nobena ne hipnotizira ptilev. Njen nemirni, sikači jezik je čisto neškodljiv in nima s pikanjem prav nobene zvezne.

Devet desetih vseh kač je nestrupenih. Le prav redke napadejo človeka. Smešna je trditev, da bi kače hodiči pitkrav mleko. Trditev, da bi mogel kak človek zmotiti kačo z godbo in jo navezati nase, je popolnoma brez vsake podlage — kajti kače so popolnoma — gluhe.

Kačne so kače v resnici, to je mnogo bolj zanimivo in čudovito, kot vse ono, kar si ljudje o njih izmislijujo. Predvsem jih loči od drugih živali že dejstvo, da so brez rok in nog. Vendar pa zaradi tega niso preprosta bitja kot so



Gad in naočarka ali kobra. Prvi je naša poznana strupena kača; druga prav tako strupena, pa živi v južnih delih Azije, Južne Indije, na Kitajskem in na Ceylonu